

Jona's prediking raakt de koning (XII)

Prediking over Jona 3: 6-10

'Want dit woord geraakte tot den koning van Nineve, en hij stond op van zijn troon, en deed zijn heerlijk overkleed van zich; en hij bedekte zich met een zak, en zat neder in de as. En hij liet uitroepen, en men sprak te Nineve, uit bevel des konings en zijner groten, zeggende: Laat mens noch beest, rund noch schaaap, iets smaken, laat ze niet weiden, noch water drinken. Maar mens en beest zullen met zakken bedekt zijn, en zullen sterk tot God roepen; en zij zullen zich bekeren, een iegelijk van zijn bozen weg, en van het geweld, dat in hun handen is. Wie weet, God mocht Zich wenden, en berouw hebben; en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen! En God zag hun werken, dat zij zich bekeerden van hun bozen weg; en het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet'.

Liturgie:

Psalm 66 : 2

Psalm 119 : 86

Schriftlezing Jona 3

Psalm 6 : 1, 2, 3, 4

Psalm 85 : 3

Psalm 66 : 1

Gemeente,

De laatste keer hebben wij gesproken over de prediking van Jona in Ninevé. Het was kort maar krachtig: Nog veertig dagen en Ninevé zal worden omgekeerd. Het was een felle oordeelsprediking. Hier bleek dat het Woord niet alleen is een apotheek, maar ook een zwaard en een hamer. De prediking heeft alle snaren te hanteren. De felste oordeelsprediking is nog genade. Uit de nog veertig dagen, bleek dat er een grens is aan Gods geduld. Ook nu is er nog een grens. Deze prediking sloeg in als een bom. De lieden van Ninevé geloofden aan God. Zij geloofden niet aan Jona. Zijn ernstige prediking werd niet gesmoord in de koffie na de preek. Zij werden erbij betrokken. De inwoners riepen een vasten uit. Zij bekleeden zich met zakken. Nu lezen wij dat dit woord - of zoals ook vertaald kan worden - deze zaak raakte tot de koning van Ninevé. Hij was niet de eerste, die dit hoorde, maar de laatste. Dat gebeurt meestal met koningen en vorsten. Hoewel zij vooraan behoorden te staan in het horen en ter harte nemen van het Woord Gods, zijn ze meestal de laatsten. Vanwaar? Meestal omringen vorsten en overheden een gehele rei van vleiers. Een hofprediker die de waarheid spreekt is een witte raaf. Als u er een tegenkomt, doe u het beste veel voor hem te bidden. Want er is geen moeilijker taak dan de mensen de waarheid te zeggen. En het is de aller moeilijkste taak dit te zeggen tegen koningen en de vorsten.

De *zaak* geraakte tot de koning van Ninevé. De zaak. Welke zaak? Wel van het Woord Gods. Immers het Woord Gods is in de handen des Heeren een daad. Het is een kracht, die mensen aangrijpt. Het doet wat! Het doet opstaan. Dat is altijd een wonder, in het bijzonder in een paleis! Immers een Godvrezende vorst heeft zulk een grote invloed. Zo de vorst, zo het volk. Had Israël een Godvrezende vorst, dan was het voor het hele volk tot een zegen. Had Israël een goddeloze koning, dan was hij tot een ramp van het gehele volk. Een koning hoort, wat er in het volk omgaat. Wat hoort onze koningin van de straten van Nederland? Wat leest zij uit de krant? Wat hoort zij van de prediking, die doordringt in haar paleis? Hier was sprake van een volksbeweging. Het kwam niet van de troon tot het volk, maar het kwam van het volk tot de troon. Dat is het beste. Alle wetten en verordeningen, die worden uitgevaardigd moeten in het hart van het volk weerklank vinden. Anders zijn zij gedoemd onder te gaan. Dat betekent niet dat de overheid zich daardoor moet laten leiden in de wetgeving. O nee, die blijft gebonden aan het Woord des Heeren altijd en overal.

Het woord Gods grijpt deze koning aan. Hij staat op. Geen ogenblik is te verliezen. Nog veertig dagen. Ook deze man gelooft. Hij laat Jona preken. Hij verstaat, dat deze man niet genuilkorfd mag worden, maar dat hij een goddelijke boodschap heeft voor Ninevé. Wij lezen: Hij staat op van zijn troon. Hij deed zijn heerlijk overkleed af, bedekte zich met een zak, en legde zich neer in de as. Het rouwkleed is een teken van de boetvaardigheid. Hij die voor niemand sidderde, siddert voor de levende God. Hij die door niemand overwonnen werd, werd overwonnen door de prediking van het Woord Gods. Al zijn heldendaden in de oorlog tegen zijn vijanden werden overtroffen door deze daad dat hij namelijk het boetekleed aantrok. Dat was zijn grootste daad. Immers hierin overwon hij geen volkeren en steden, maar *zichzelf*! En nog altijd geldt het woord der Schrift, dat die zichzelf overwint sterker is dan die een stad overwint. Hierom zou hij genoemd mogen worden een vader des Vaderlands.

De koning schrijft een spoedvergadering van zijn ministerraad uit. Onmiddellijk moeten zij komen. Direct besluiten zij met algemene stemmen, dat er een proclamatie tot het volk wordt gezonden waarin bevolen wordt tot een algemene boete. Het komt hierop neer: al wat leeft zal gaan vasten en in de as neer liggen. Mens noch dier zal iets smaken, laat de beesten niet weiden noch water drinken. Maar de mens en beest zullen met zakken bedekt zijn, en zullen sterk tot God roepen; en zij zullen zich bekeren een iegelijk van zijn boze weg en van het geweld dat in zijn handen is. 'Wie weet God mocht zich wenden en berouw hebben; Hij mocht zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen'.

Dit was nog nooit gebeurd. Ja toch nog eenmaal. Toen Ninevé jaren daarvoor bedreigd was geworden door een andere koning, was er ook dat vasten en bidden. Maar toen was tot de zonnegod. Nu was het tot de ware God van hemel en aarde. Zelfs de dieren moeten in de rouw. Menigeen heeft daarom gelachen. Maar is dit zo dwaas? Lopen bij ons niet de paarden bedekt met een zwart kleed voor de rouwwagen? Delen zij ook niet in de rouw? En lijden de dieren niet om onzentwil? Is niet het aardrijk om onzentwil vervloekt, zodat het doornen en distelen voortbrengt, ook voor de dieren? Staat zij niet te loeien wanneer het land geen eten geeft? Zucht niet het ganse schepsel naar de openbaring van de kinderen Gods. Snakken zij niet naar het einde, opdat ook zij vrijgemaakt worden van de dienst der verderfenis? Daar is een lotsgemeenschap tussen het vee en de mens. Zou Ninevé worden omgekeerd, dat zouden ook de dieren vergaan. Deze lotsgemeenschap werd in het oosten nog veel helderder gevoeld dan bij ons. Hoewel ook nu geldt dat de rechtvaardige het leven van zijn beesten kent.

In het oosten had men een eigen rouwgebruik. Het aandoen van het boetekleed was een uiting van diepe verslagenheid. Het neerzitten in de as was een teken van de diepe vernedering. Hoor de treurmuziek, waarop de oosterling zo gesteld is, door merg en been gaat het heen. Hoor de runderen loeien. Hoor de kinderen wenen. Ninevé is omgekeerd, ja maar met boete en berouw. Ieder beeft voor de majesteit Gods. Met is algemeen in de erkenning van het oordeel Gods. Want zij zitten daar maar niet wat te zitten, maar roepen sterk tot God. Gemeente, wat kunnen wij van deze heidenen veel leren! Immers deze Ninevieten hebben het dreigende gericht van God geloofd. Wij ook? Deze mensen kregen zondekennis. Zij werden waarachtig ingeleid in het besef tegen Wie zij gezondigd hadden. Deze tijd valt op door gebrek aan levend schuldbesef. Velen vergeven zichzelf de zonde. Zij achten de zonde een waan en maken het waarachtig schuld besef tot een aanfluiting of tot een zieke inbeelding.

Wij horen Ninevé sterk met aandacht, concentratie roepen. Zij deden met al hun zielekracht en niet maar zo terloops. Zij deden het aanhoudend! In het licht van Gods deugden werd hun hun zondenregister voorgehouden. Ze werden verbrijzeld van hart. Zij werden geraakt door het oordeel Gods. Wij zitten er al middenin. Eenmaal, andermaal een vreselijke oorlog. Wat voorspelt ons de toekomst? Hierin zien wij de vruchten van de Geest schitteren. Immers het gaat om de *zins*verandering. Zij maken de balans op van hun leven. Zij zien waarin zij schuldig staan.

Zij weten zich melaats. Zo is het nog gemeente. Ieder kende zich schuldig. Ieder begon bij zichzelf. Niemand gaf de koning de schuld. Niemand dacht eraan, om een bepaalde stand in de maatschappij verantwoordelijk te stellen voor dit onheil. Het ministerie trad niet af. Niemand werd als zondebok de woestijn ingezonden. Er waren geen bliksemafleiders nodig. Nee, ieder begon bij zichzelf. Hoewel het waar is gemeente dat de maat van de ongerechtigheden verschillend is. Toch is het ook waar dat een ieder onzer reden te over heeft om zich zelf voor God te verootmoedigen. Wanneer de pijlen van de Almachtige in onze ziel afdalen, dan krijgen wij de last op onze eigen schouders.

Waar schuldbesef leidt tot waarachtige bekering en komt openbaar in de vrucht. Dat weet de koning. Hij dringt er op aan, dat een ieder zich bekere van zijn boze weg en van het geweld dat in hun handen is. Halve bekeringen zijn schijnbekeringen. De ware bekering werkt door tot in de uithoeken van ons bestaan. Zo ging het in Ninevé. Niemand liet een ander aan het woord komen. Ieder begon met eigen schuld te bekennen. Oude wortels van bitterheid, nijd, afgunst, tweedracht, familietwisten erfenskwesties waren in een ommezien weggevaagd. Allerlei processen voor de wereldlijke rechter waren zo van de baan. De mensen kwamen elkaar het gestolene teruggeven. De woekeraars gaven terug wat zij teveel hadden berekend. Gemeente dat wij ons hierin toetsen! Zijn wij bekeerd? Hebben wij dat op de knieën geleerd? Hebben wij een oog naar binnen geslagen? Werd de Heere Jezus Christus ons geopenbaard? Of was het een bekering van de zonde tot de deugd? Een bekering van de wereld tot de kerk? Verstaan wij het om met eigen en de nationale en kerkelijke zonden voor Gods aangezicht te komen? Zijn de zonden van Nederland onze zonden? Ook al is er verschil in de uitleving van de zonden, is er schuldbesef, omdat Nederland God verlaten heeft en dienovereenkomstig alleen maar smart op smart heeft te vrezen? Gaan vorstenhuis en regering Nederland voor in de weg van schuld en boet? Worden vorstenhuis en regering aangeraakt door een volksbeweging, die hen meeneemt? Hoort de regering tonen van boete en berouw? Of hoort de regering alleen maar *onze materiele wensen*? Waar hebben wij het over? Over de bestedingsbeperking, over de duurte van deze tijd, over de eierenprijs die weer zo aardig omhoog gaat? Komen wij in beweging, omdat God met Zijn oordelen onderweg is? Want dat de Heere onderweg is, is zonneklaar. Wij zijn wel stekeblind, wanneer wij dat niet opmerken. De koning van Ninevé zag de Heere aankomen en wekte op tot boete en berouw. Hoor wat hij tot zijn onderdanen zegt: Wie weet de Heere mocht zich wenden van de hittigheid van Zijn toorn dat wij niet vergingen! Ook nu roept de Heere: 'Keer weder gij afkerige kinderen'.

Wie weet! Wonderlijk. De man had alleen gehoord nog veertig dagen en dan zal Ninevé worden omgekeerd. Niet met indien en maar zo erbij. Dat waren wonderlijke dingen. Wij kennen de ganse Schrift. Met alles. Deze mensen kenden de Schrift niet. Alleen deze prediking van Jona. Het was logisch geweest, als ze dan hadden gezegd: 'laat het komen zoals het komt'. Dan vertwijfeling of genieten zolang het gaat. In Israëls Psalm 130 wordt ons de weg gewezen. 'Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE'. Maar hier: Wie weet! Dat is een straal van Gods grondeloze barmhartigheid. In de diepten van onze ellenden leren wij hopen waar niets meer te hopen valt. Op de knieën leren wij meer dan door jaren te leren en te spreken. Zo ook vandaag. Wanneer er mensen zijn die vandaag onder hun zonden gebukt gaan God om Zijn recht moeten bilijken, die mogen weten en moed scheppen uit deze kreet van deze koning. Wie weet! Zulke kloppers worden nooit te schande. Het onderscheid tussen ware en valse berouw is juist, dat het valse het opgeeft en het ware volhardt.

Waaruit weet ik dat mijn gebed waar is? Wie weet? Dat is de verwachting van het wonder. God is een God van wonderen. Hij gaat door de zee van de afsnijding van al het onze heen. Door de dood heen. Op hoop tegen hoop. Kan ik zalig worden, zegt er een. Vraag het aan de Heere! Hij is een God die wonderen doet. Hij doet het zo, dat u in al uw bekommernis zegt: Wie weet! Verandert God dan? Jawel. Dat is een menselijke uitdrukking van het handelen Gods. God handelt beweeglijk. Is er dan geen schaduw van omkering in God? Heeft Hij dan geen berouw? Zegt de Schrift het niet: 'God is geen man die niet liegen kan en een man die iets berouwen zou?' Jawel, dat staat er! Maar dat is tot doding van ons verstand. Het is een gelukkige inconsequentie. U verstaat: ik moet sterven. Het is verdiend. Maar nee, daar is vergeving, altijd bij U geweest! Wij zien niet alles tegelijk! Wij zien maar één kant! De kant die God belooft te openen. Maar er is in God meer! Hij kan wat niemand anders kan, namelijk de *goddeloze* rechtvaardigen!

Hij mocht Zich wenden van de hittigheid van Zijn toorn, dat wij niet vergingen. Zie gemeente, het oordeel van Ninevé was precies zoals Ninevé over zichzelf oordeelde. Zo is het nog. Opdat wij het eens leren worden met de Heere. Opdat wij Gods macht erkennen, dat Hij *zondaren* wil rechtvaardigen. Want er is 'Een ogenblik in Zijn toorn maar een leven in Zijn goedgunstigheid'.

Amen